

ОСМИ ДЕН

Кябдже Пабонгка Ринпоче дава цитат от текста ¹ на великия Чже Ринпоче:

Тези, които не сте привързани към щастието в Колелото на Битието

и усърдие прилагате, за да могат да имат смисъл свободите и благите условия,²

щастливци, които вярвате във Пътя, радващ Будите,
слушайте внимателно с чист ум!

Първият ред в този стих се отнася до съвършения възглед на съществата със средни способности. Вторият стих се отнася към [частта] на Пътя, която е обща с Пътя на съществата, имащи малки способности. Третият ред е свързан с Бодхичита и е обърната към тези, които имат висши способности.

Посредством тези и други стихове, като създаде правилна мотивация, Кябдже Пабонгка Ринпоче още един път посочи вече разгледаните теми и отново даде обзор на първата и втората глава на основната тема „Методът на поверяване на себе си на Гуру“.³ След това той продължи учението.

Тъй като в разгледаните вече два раздела темата „Методът на поверяване на себе си на Гуру“ се разглежда изключително от гледна точка на поддържането (стимулирането?) на медитацията [dmigs pa skyong], съответните структурни части на текстовете „Делам“ и „Нюрлам“ не съдържат ясно изложение за това по какъв начин се извършва проверката (на потенциалния) Благ Приятел. При обяснението на този начин следва да се добавят наставленията от текста „Джампел шел лунг

И така, ако, според гореизложеното, поверяването на себе си на Благия Приятел донася такива предимства, а липсата на опора в Гуру е свързано с такива, както е описано, загуби, тогава как трябва да се облягаме на него? Ако говорим за това, то не следва да разчитате на случаен Учител, а трябва да поверите себе си на този, който е способен да ви учи на цялостния Път и да ви ръководи по целия Път. Този, който притежава частични, едностранни

---

¹ От текста ‘Трите основи на Пътя’ [lam gyi gtso bo rnam gsum gyi rtsa ba bzugs so] на Чже Цонкапа.

² Тиб.: dal ‘buog – «свободи и снаряжения», термин, обозначаващ *скъпоценния човешки живот*, т. е. човешкото раждане, удостоено с осемнадесет свободи и благоприятни условия.

³ Напомняме, че темата «Методът на поверяване на себе си на Благия Приятел» се разглежда в два раздела, или глави: «Подготвителни ритуали» (2.4.1.1.1) и «Как да изпълняваме базисната практика» (2.4.1.1.2). В осмия ден продължава изучаването на втория раздел – «Как да изпълняваме базисната практика» (2.4.1.1.2)

достойнства, той, по тази причина, не може да ви ръководи по целия Път дори, ако има много добро сърце. Даже, ако ученикът има вяра, знание и усърдие, когато се обляга на Гуру, който не е постигнал пълния Път на Сутра и Тантра, той може през целия си живот да практикува напразно. Под ръководството на такъв Гуру, посветил целия си живот на едностранна, частична практика, упражнявайки се върху отделни неща – такива, като приемане на Убежище, методи за реализация на Идам, медитация върху каналите и ветровете и т.н., той няма да изпълни с велик смисъл придобитите от него благоприятни условия на скъпоценния човешки живот. Затова следва да поверите себе си на напълно квалифициран Гуру, притежаващ всички нужни характеристики. Съществуват много различни видове квалификации на Гуру: такъв, който е способен да предоставя обетите на Пратимокша, такъв който може да предава обетите на Бодхисатва, и дори такъв, който може да дарява обетите на Тайната Мантра и т.н.

Тук аз трябва да посоча характеристиките на този Благ Приятел, който е способен да обучава изцяло на всичките етапи на *Ламрим*, постепенния Път. Този, който желае да повери себе си на даден Гуру, трябва да провери неговата квалификация - притежава ли той или не необходимите характеристики - преди да се облегне на него като на свой Учител. И не само това: този, който иска да стане Благ Приятел, предоставящ на другите духовно ръководство във Виная, Сутра и Тантра, трябва сам да проверява себе си – налице ли са у него всичките достойнства на Виная, Сутра и Тантра. Ако той установи, че не притежава всички достойнства, трябва да практикува така, че да придобие всичките качества, [необходими за духовното ръководство на други хора]. За да бъдеш напълно квалифициран Гуру, е недостатъчно да имаш пълен набор от ритуални предмети – съда на дълголетие [tshe bum], принадлежности за измиване и т.н. Не са също така характеристики на квалифициран Гуру дори сами по себе си знанията, позволяващи му да извършва ритуалите и молебените.

Що се отнася до характеристиките на Гуру, от разните видове характеристики – свойствата на Благия Приятел, даващ посвещение в монашество и обучаващ на Виная, свойствата на Благия Приятел, обучаващ на общия Път на Махаяна, свойствата на Ваджра Учителя на Тайната Мантра – тук ние трябва да ги споменем като главни характеристики на Гуру на общия Път на Махаяна.⁴ В „*Украшението на махаянските сутри*” [mdo sde rgyan] на Майтрея се казва:

---

⁴ «Общия Път на Махаяна» – това е Пътят, общ за Сутра и Тантра, докато Тантра – това е особен Път на Махаяна.

Довери се на Благия Приятел,
който е обуздан, умиротворен,
съвършено умиротворен е,
и те превъзхожда по достойнства,
който притежава усърдие, богатството на устното предаване,
съвършено е постигнал Такъвостта,
майстор е на словото,
носи в сърцето си любов
и скръбта отхвърлил е.⁵

Това са всичките десет качества, които трябва да притежава квалифицираният Гуру. Сред тях „обузданост“ [dul ba] – това е умът, обуздан чрез практиката на нравствеността, „умиротвореност“ [zhi ba] – това е успокояването на менталната разсеяност, склонността към умствена леност и блуждаене,⁶ „съвършена умиротвореност“ » [nyer zhi ba] – това е съвършеното успокояване на ума от привързаността към „аза“ и от вкопчването в себичността [на феномените]⁷, които идват с мъдростта [на постигането на Пустотата]. Ако между благовонията се постави друг дървен предмет, той се „заразява“ с аромата на благовонията. Точно по същия начин достойнствата и недостатъците на Гуру „заразяват“ вас самите. Затова Гуру трябва да ви превъзхожда по достойнства [rang las yon tan lhag pa zhig].

„Постигане на Такъвостта“ [de nyid rtogs pa] – това е придобиване на Правилен Възглед [относно реалността] посредством мъдростта, възникнала от слушане на Дхарма. Под „Правилен Възглед“ се подразбира доктрината на школата Прасангика, висшия Възглед, а не тези, от по-ниско ниво, видове мъдрост, които също така са предмет на практиката на мъдростта и реализациите в школата Сватантрика и по-ниско. Останалата част от цитата е лесно да бъде разбран.

Ако Гуру не притежава всичките тези десет достойнства, той трябва непременно да притежава поне пет качества: укротен с трите вида упражнения⁸ поток на ума, състрадание и любов, постигане на Такъвостта. Геше Потова е казал:

---

⁵ Skyo ba spangs – «да отхвърля скръбта, мъката, разочарованието».

⁶ Rnam gyeng – понятие за ментална нестабилност, изразяваща се в разсеяност, склонност към отвличане, умствена леност и изменчивост.

⁷ С други думи, това е умиротворяване на ума, настъпващо в резултат на мъдростта на постигането на несебичност на феномените и „аза“

⁸ Bslab gsum – «трите вида тренировки, или «трите висши тренинга»: упражнения в нравственост, концентрация и мъдрост от постигането на Пустотата.

Моят Учител Йерпа Жангцунг на много неща не се учил
и в мъката търпение не проявявал,
а също той не се залъгвал със надежда,
че речите му с благодарност възприемани ще бъдат⁹.
Но тъй като той притежава по-горе назованите пет качества,
който и да се намира редом с него,
всеки полза от това извлича.
Ниентон никога на словото не бил майстор,
да се помисли може, че когато обяснявал
какви са предимствата от извършването на приноси и
дарявания,
а също думите на молитвата за посвещаване на заслугите
[yon bshad],
никой това не разбирал.
Но не такъв е този случай. Казват,
че тъй като петте качества той имал
[учението му] полза носело на тези, които с него близки са
били.

Що се отнася до израза „Речите му с благодарност възприемани ще бъдат” [gla bo drin du bcags], това е мисъл за това, какво е правилната реч, това е одобрението и благодарността: „Благодаря, това е блага реч!” Хората, които не чакат благодарност за благодеянията си в края на времената [dus mthar]¹⁰ са рядкост.¹¹ Във всички случаи вие трябва да се доверите на Гуру, чиито достойнства имат много по-голямо значение,¹² отколкото неговите недостатъци. Във всеки случай, ако вие не поверите себе си на квалифициран Гуру, ще се срещнете с недобродетелен наставник и той ще ви посочи погрешен път, както това е станало с Ангулимала, и ще бъдете принудени да натрупвате ужасни злодеяния. Отначало проверете, както трябва, потенциалния Гуру и ако видите, че той е подходящ да му се доверите, облегнете се на него, като на Учител.

Ученикът също трябва да притежава напълно пет качества: да не бъде пристрастен – привързан към „своята страна”¹³ и

---

⁹ Gla bo drin du bcags pa re byed pa yang med. Във варианта на К.В.: «Той не се залъгвал също така със своите благодеяния» (S. 317).

¹⁰ Dus mtha' – термин, обозначаващ време с най-кратка продължителност, а също края на една калпа.

¹¹ Във варианта на К.В.: «Такива хора винаги се срещат рядко ...» (S. 318).

¹² К.В. превежда дадения фрагмент така: «...но вие, във всеки случай, трябва да се доверите на този, който има повече добри качества, отколкото лоши ...» (S. 318). Но тибетският израз skyon yon gnyis las yon tan gtso che ba zhig не следва да се разбира в смисъла на просто аритметично преобладаване на добрите качества над лошите. Та нали gtso che ba означава «да има по-голямо значение», «по-голям смисъл».

¹³ Rang phyogs – «своята страна»: не само групата от тези хора, които ние смятаме като „свои”, но също така «своите интереси» и т.н.

враждебен към „другата страна”,¹⁴ да бъде пряк (честен) човек, да притежава мъдростта да различава доброто и лошото, да има голяма заинтересованост [от Дхарма], да се отнася към Гуру с огромно благоговение, да слуша наставленията, давайки на ума правилна посока. Ако притежава напълно тези пет качества, той ще достигне съвършенство в Дхарма. По-нататък се пита, как ученикът трябва да изпълнява практиката на преданост към Гуру?

КАК ДА СЕ ИЗПЪЛНЯВА ОСНОВНАТА ПРАКТИКА НА ПРЕДАНОСТ КЪМ ГУРУ: МЕТОД НА МИСЛЕНО ПОВЕРЯВАНЕ ИЛИ ПРЕДАНОСТ КЪМ ГУРУ ЧРЕЗ МИСЛИТЕ (2.4.1.1.2.3)

Тук има две положения за размишление: 1) основата: чистата вяра в Гуру; 2) как, помнейки за добротата на Гуру, да порождаш благоговение.

Ако вие започнете да медитирате [за предаността към Гуру], след като с помощта на цитати от класическите текстове и логиката сте успели да достигнете неразрушима вяра и да породите благоговение пред Гуру, тогава правилно изпълняваната практика на преданост към Благия Приятел ще ви достави много силно чувство на огромна радост. В противен случай, вие ще мислите само за това да измолите от него наставления в Дхарма.

За това в началото е необходимо да породите чиста вяра в Гуру. Това е основата [на практиката].

Метод на мислено поверяване, или преданост към Гуру чрез мислите:

1) Основата: чистата вяра (2.4.1.1.2.3.1)

В култивирането на вярата има три положения.

Тази вяра [в Гуру] е всъщност вярата, която се ражда към него, като към истински Буда. Осъзнаването на Гуру в качеството на Буда [sangs rgyas dngos kyī 'du shes], а също осъзнаването на всички живи същества като наши собствени майки [mar shes] – това са двете теми, най-трудни за реализация от всички медитативни теми. Но, въпреки че те са много трудни, ако не сте усърдни в прилагането на усилия в тези медитации, няма да възникнат в потока на съзнанието другите, последващи [части] на Пътя.

Изобщо вярата – това е основата, или коренът, от който се раждат всички положителни неща [dkar chos]. В „Сутрата на

---

¹⁴ Gzhan phyogs – «чуждата страна»: другите и всичко, което е свързано с другите.

светилника на Трите Скъпоценности” [dkon mchog sgron me'i mdo] се казва:

Вярата – това е подготовката [на реализациите],
тя е като майка: ражда всички благи качества,
защитава ги и ги отглежда.

В миналото един човек помолил великия Атиша да даде наставление. Въпреки че той два пъти повторил молбата си, Атиша нищо не казал. Когато този човек още един път с много силен глас се обърнал към Атиша, Атиша се разсмял¹⁵ и казал: „Имам превъзходен слух. Вярата – ето моето тайно наставление [man ngag]: трябва да имате вяра. Вяра! Вяра!”, - казал той. Великият Гялва Венсапа казал:

Ако трябва кратко да се каже, какви – големи или малки –
ще се родят духовни преживявания и постижения, -
зависи туй от силата на вярата – голяма или малка, –
с която [вие] с медитация се занимавате,
затова за достойнствата на добрия Гуру размишлявайте –
източника за появата у вас на сидхи –
и не вглеждайте се в неговите недостатъци.
В ръката си това задръжете наставление,
и нека нямате препятствия в това
докрай да удържите тази клетва!

С други думи, дали се зараждат или не се зараждат в нас духовни постижения и т.н., зависи от това има ли в нас вяра в Гуру и от това силна или слаба е тази вяра. За да достигнете висши сидхи вие трябва да имате вяра в Гуру: вярата, че го виждате като истински Буда. И също така непременно трябва да получите безпогрешни наставления [за медитация]. Дори ако в наставленията се е промъкнала грешка,¹⁶ ако ученикът има силна вяра и се доверява [на Гуру], той е способен все пак да реализира част от обикновените сидхи.

Веднъж в Индия един човек помолил Гуру да му даде наставления. Гуру казал: „Ма-ри-ле-дза”, което означавало: „Махай се оттук!” Човекът не разбрал това и, като решил, че с тези думи Гуру му дал наставление, започнал да рецитира тези думи [като

¹⁵ Khe khe има две значения: «радостен смях» и «заплашителен смях». Може да се каже, Атиша «строго се разсмя». Във варианта на К.В.: «Хей, по-тихо, – казал Атиша...» (S. 319).

¹⁶ Gdams ngag nor kuang – «дори погрешно наставление», «макар и погрешно наставление». Този израз може да бъде интерпретиран както в смисъла: „са били получени погрешни наставления”, така и в смисъла „е била допусната грешка в разбирането на наставленията”.

мантра] и се научил, благодарение на това, да лекува себе си и другите хора.

Има също така и друго предание. То разказва за един човек, който допуснал грешка при рецитирането на мантрата на богинята Цунда: сбъркал в мантрата звука „ц“ и „в“ и произнасял неправилно мантрата „ОМ ВАЛЕ ВУЛЕ ВУНДЕ¹⁷ СВАХА“. Като произнесъл многократно тази [неправилна] мантра, той придобил способност по време на глад да готви храна от камък и да се храни с нея.

Ако няма вяра, и никаква мъдрост няма да се появи.

Що се отнася до вярата, от съществуващите три вида вяра на дадения етап [от Ламрим е актуална] **очистващата вяра** [sbyang rgyu'i dad pa] – това е **чистата вяра да виждаш своя Благ Приятел като истински Буда**.

Методът за пораждање на тази очистваща (чиста?) вяра води началото си от линията на Лама Кецаг и неговите ученици.¹⁸ Според тайните инструкции [map ngag], този метод съдържа три части: първо, обяснение на причината, заради която е необходима [тази] основа – очистващата вяра, виждането на Гуру като Буда и така наречените три тезиса.

Основата: чистата вяра

Поради каква причина трябва да гледате на Гуру като на Буда? (2.4.1.1.2.3.1.1)

Необходимостта да се гледа на Гуру като на Буда се обяснява от това, че ние желаем да имаме полза, а не вреда или загуби. Ако ние, които се стремим към ползата, винаги гледаме на Гуру – независимо дали той в действителност е Буда или не - като на Буда, то в този и следващите животи всичките желани от нас цели ще се осъществяват без голямо усилие и т.н. Ето каква огромна полза [произтича от вярата в Гуру като в Буда]. Във връзка с това се посочва такъв пример: една стара жена вярвала, че един зъб от куче е реликва, останала от Буда [ring bsrel], и, в крайна сметка, той се превърнал в такава реликва. В „Синята книга“ [на Кадампа]¹⁹ се казва:

Благословието на Гуру в действителност не е слабо или силно:

¹⁷ ¹⁷ В резултат на грешката той произнасял неправилно името на богинята: не „Цунде“, а „Вунде“.

¹⁸ Ske tshang, полното им е Кецаг Джамян.

¹⁹ Ве'u bum sngon po – текст, съдържащ учението за етапите на Пътя на Бодхисатвите в традицията Кадампа, написан от Геше Долпа Шераб Гяцо въз основа на устните наставления на Геше Потова.

силата на благословието зависи от теб самия.

С други думи, каквото и да е благословието, което дава Гуру, колко благословение получаваш, зависи от това в какъв мащаб ти го възприемаш – като Буда, като Бодхисатва и т.н. Затова, дали ще придобиете сидхи или не, зависи от това колко дълбоко вие го уважавате и почитате. Великият Учител Атиша също така, отговаряйки [на въпроса защо при тибетските ученици няма реализации], казал, че в Тибет не се появяват²⁰ реализирани Учители, защото в съзнанието на тибетците няма друго възприемане за техните Учители, освен като за обикновени хора. Дори ако вашият Гуру е истински Буда, но вашата вяра в него не е чиста, вие няма да видите неговите достойнства и ще започнат да възникват загуби и всякакъв вид страдания. Макар че Буда има безкрайно много достойнства, Девадата и Упадхана не ги възприемали: с изключение единствено на лъчистата аура, обкръжаваща тялото на Буда с дължина колкото ръка, те не виждали другите му качества. И за това при тях възникнали [исторически известни] загуби. Геше Потова е казал:

Ако у вас няма благоговейна почит към Учителя,
дори да се облягате на самия Буда,
това не ще ви полза донесе –
така, например, както беше с Упадхана.

Това е така.

Основата: чистата вяра
Причината, поради която можем да виждаме [Гуру като Буда] (2.4.1.1.2.3.1.2)

Второ, [според метода за пораждаване на очистваща (чиста?) вяра, водещ началото си от линията на Лама Кецаг и неговите ученици], да виждаш Гуру като Буда е не само необходимо, но и възможно.²¹ Съществуват два начина за обосноваване на тази възможност. Ако вие, по отношение на своя Гуру, се стремите да

---

²⁰ Казаното се отнася именно към конкретен период от историята на Тибет, когато процесът на разпространение на Дхарма преживявал там критичен стадий, поради която причина кралете на тибетското княжество Нгари Еше Вьо и Чангчуб Вьо специално организирали акцията за поканата на Атиши в Тибет.

²¹ Blta mi nus pa min ste – «не се явява [нещо] невозможно».

цените неговите достойнства и да виждате само добрите качества,²² това става противоотрова срещу неверието в Гуру. Даже ако виждате у него незначителни недостатъци, [достоинствата] потискат забелязаните недостатъци и това не пречи на вашата вяра. Когато виждате недостатъци [в своя Гуру], това служи като основа за това [възприемането на недостатъците] да се превърне във фактор за развиване на вярата [в Гуру]. Размишлявайте за двете основания за превръщане на вашето възприемане на недостатъците на Гуру в положителни фактори, способстващи за укрепването на вашата вяра. Така също в „Тантра на посвещението на Ваджрапани“ се казва:

За достойнствата на Учителя се дръж
и никога в недостатъците му не се вглеждай.

Ако се държиш за благите му качества,
ще придобиеш сидхи.

Ако в недостатъците му се вглеждаш,
няма сидхи ти да видиш.

С други думи, поради силните негативни кармични отпечатъци [bag chags] ние повече мислим за недостатъците на Гуру, [а не за неговите достойнства]. Ако, вместо това, подобно на луната, която избелява от обедното слънце и не се вижда, макар да се намира в небето, и ние започнем да мислим повече за благите качества на Гуру, тогава умът, отбелязващ неговите недостатъци, по естествен начин ще прекрати своето функциониране. Например, този, който в действителност е зает в мислите си само със собствените си достойнства, сам не вижда собствените си недостатъци. Затова, по аналогичен начин, ако, забелязвайки у Гуру дори и най-малък недостатък, си помислите, че това е изкусен начин за възпитаване на учениците, можете да го превърнете в позитивен фактор на вярата. И не само това.

Понастоящем ние сме начинаещи [в практиката на Дхарма], и на този етап ние срещаме Гуру [с облик] на обикновен човек. На етапа на достигане от ученика на самадхи „Потокът на Дхарма“ Гуру идва под формата на висша Нирманакая. След това, когато ученикът достига първото стъпало от десетте бхуми на Бодхисатвите и се развива по-нататък, Гуру се проявява под формата на Самбхогакая. И някога ще настъпи моментът, когато цялата Вселена²³ ще се разкрие във висша чистота.

---

²² Blos yon tan gyi phyogs bzung – «с ума си да се държите [за него] от страната на [неговите] достойнства».

²³ Snod bcud rnam – «съдове и сокове», т.е., светове с обитаващите в тях живи същества.

Основата: чистата вяра
Начинът, по който трябва да гледаме на Гуру
(2.4.1.1.2.3.1.3)

Що се отнася до начина, по който трябва да гледаме на Гуру, необходимо е с помощта на цитати от класически текстове и логически аргументи да обосновем [този начин], за да укрепим убедеността [в това, че Гуру – това е Буда], за да не могат другите да я разколебаят. Тази тема се обсъжда в четири раздела.

Начинът, по който трябва да гледаме на Гуру:
Първо, Ваджрадхара е обяснил, че Гуру се явява Буда
(2.4.1.1.2.3.1.3.1)

У някои ученици може да се появи мисълта: „Въпреки, че Благите Приятели не се явяват в действителност Буди, когато ние, новодошлите, пристъпваме към този етап на *Ламрим*, който е свързан с практиката на преданост към Благия Приятел, ние трябва изкуствено да демонстрираме своята преданост [сякаш Гуру наистина се явява Буда]”. Макар че съществува опасност от поява на такава мисъл, централна постановка на този раздел е постановката за това, че никога не трябва да се оставя [в ума процеп] за подобни грешки и извратени представи.

Затова трябва да се размишлява по следния начин: макар Гуру да се явява Буда, ние не разпознаваме в него Буда [ngos ma chod pa]. Причината, поради която Гуру – това е Буда е следната: в съвременната епоха Буда Ваджрадхара пребивава тук, проявявайки себе си във формата на нашите Гуру. В „*Хеваджра-тантра*” [rgyud brtag gnyis]²⁴ се казва:

Когато настъпят бъдещите времена
аз самият ще съществувам във формата телесна на
Учителите.

А също:

Когато настъпят петстотин години в края [на калпата],²⁵
аз ще приемам формата на Учителите.

---

²⁴ В действителност, тибетското название ‘*Хеваджра-тантри*’ звучи така: кье rdo gje’i rgyud. Текстът на тази тантра се нарича също rgyud brtag gnyis, когато съдържа двете нейни части [le’u gnyis kyī zhung tshad can].

²⁵ Lnga brgya tha mar gyur pa na може да бъде преведено и така: «Когато ще съществувам в последните петстотин години». Във варианта на К.В.: «Аз в течение на пет хилядолетия ще приемам формата на Майсторите» (S. 323).

Знайте вий тогава, че това съм аз,
и ще породите благоговение към тях!

И още:

В бъдещето, във времената на упадък,
Аз [вас] ще уча²⁶ във формите на същества незрели -²⁷
чрез всевъзможни начини.

В една сутра може да се прочете:

О, да [ме] видите такъв голям смисъл има,
когато в следващите времена ще съществувам,
аз ще ви уча в тялото на настоятел²⁸,
и ще пребивавам във форма на Учител²⁹.

Така в много сутри и тантри Ваджрадхара, подбуден от любов, казва: „В бъдещето, във времената на упадък, аз самият ще пристигам под формата на обикновени духовни наставници. Затова да не се отчайват тези, които тъгуват, че няма да се срещнат с мен. Вие трябва да ме разпознаете тогава!“. Затова смисълът на това наставление трябва да се разбира буквално [nges don sgra ji bzhin], и така нареченото „време на упадък“ трябва да се отнесе към съвременността. Затова такъв Учител, явяващ се еманация на Ваджрадхара, също определено съществува сред нашите собствени Гуру. Това е така, защото Ваджрадхара гледа с любов на нас и знае в какво жалко състояние се намираме поради нашата карма и помрачения (клеши). И той знае, че ние сме в състояние да разберем своето положение – това, което трябва да отхвърлим и това, което трябва да приемем. Той знае, че ние разполагаме с благоприятни условия - скъпоценно човешко тяло и други свободи и условия – за да можем да реализираме смисъла на наставленията, и знае, че за нас няма да има друго по-добро време от сегашното, за да изпълним със смисъл тези благоприятни условия. И [затова] се появяват всички тези съвременни Гуру.

Ако вие смятате, че това не може да е истина и изброите всяка причина, поради която всеки отделен Гуру не е проява на Ваджрадхара, тогава, поради обезценяването от вас на всеки Гуру

---

²⁶ Ston може да се разбере и като «да се показвам».

²⁷ Bu'is pa – «младенец», «дете». Това е термин, обозначаващ обикновените същества, за разлика от свършените същества, Ариите.

²⁸ Nga ni khan po'i lus kyis ston – «аз ще обучавам посредством тялото на настоятел» или «ще се показвам посредством тялото на настоятел».

²⁹ Nga ni slob dpon gzugs su gnas – «аз ще съществувам благодарение на формата на Учителя».

сред Гуру няма да остане нито една еманация на Ваджрадхара. А тъй като това противоречи на посочените по-горе цитати, и, [следователно вие] допускате грешка, поне една еманация на Буда трябва да има сред Гуру. Това, че вие, установявайки изключително само причините, поради които Гуру не се явява Буда, не откривате Буда сред своите Гуру, се обяснява с ненормалното състояние на вашия собствен ум. Затова следва да мислите, че всички тези Гуру представляват изключително еманация на Буда. За хората, на които с лекота им се отдава да породят вяра в Гуру, е достатъчно да се позоват на цитатите. Убедеността, обаче, ще стане още по-силна, ако към това се приведе и логично доказателство.

**Начинът, по който трябва да гледаме на Гуру:
Второ, Гуру осъществява дейността на всички Буди
(2.4.1.1.2.3.1.3.2)**

Както вече казвах на етапа за обяснение на визуализацията на Полето на Заслугите, както, когато намиращата се в небето една луна се появява като отделно отражение в много съдове с вода, мъдростта за недвойствеността на Блаженството и Пустотата [bde stong gnyis su med pa'i ye shes], пребиваваща в сърцето на всички Буди, се появява с един и същи вкус в Дхармадхата, сферата на всички феномени.³⁰ Бидейки една и съща мъдрост, Такъвост, [тази висша мъдрост на Будите] се явява на учениците от различни нива в различни форми. Тези, които могат да бъдат укротени от Шраваките, тя ги учи във формата на Шраваки, тези, които могат да бъдат укротени от Пратиекабудите, тя ги учи във формата на Пратиекабудите, на тези, които могат да бъдат ученици на Бодхисатвите и Будите, тя се явява във формата на Бодхисатви и Буди. И не само това. В „Сутрата на срещата на Бащата и Сина“ [yab sras mjal ba'i mdo] се казва:

Осъществяващите благото на живите същества,
заради това преобразяват се те като Индра и Брахма,
за някои същества те се представят под формата на духове.
Този, който мисли обичайно, това да разбере не може.

И така, като е казано тук, Будите приемат различни форми. За тези, които могат да бъдат укротени от духовете и Брахма, те се проявяват в облика на духове и Брахма. Накрая, за тези, които могат да бъдат укротени от птиците и дивите зверове, те се явяват

³⁰ Thams cad chos kyi dbyings su ro gcig yin, във варианта на К.В.: «С един и същи вкус с Дхармадхату (Сферата на Истината)». (S. 324).

под формата на птици и диви зверове. И така нататък, те се показват във форма, подходяща за възпитаваните. Пред нас, в съответствие с нашата кармическа участ, те се показват така, сякаш се явяват обикновени Благихи Приятели. Това се случва изключително поради това, че те нямат никакъв друг начин да ни ръководят. Дори ако те ни се покажат в тялото на Самбхогакая и на другите тела, превъзхождащи формата на обикновения Гуру, ние не бихме могли да ги видим и това не би имало смисъл. Освен това, въпреки, че те се показват във висшата форма на Нирманакая, а също с облика на Бодхисатвите и т.н., ние сме лишени от кармическата участ да ги видим. А ако сега биха се показали в телесни форми, по-низши от формата на обикновен Гуру - под формата на птици, диви зверове и други подобни форми, това също би се оказало безполезно, защото ние не бихме могли да имаме вяра в тях. Затова, както се казва в текста на „Гуру-пуджа“ („Лама-чопа“):

Чакрите, украсяващи Трите Тела на Сугатите,
са метод изкусен, съществата привличащ,
на магическа мрежа подобен.
Проявявайки се по начин обичаен,
Ти към себе си привличаш съществата.
О, състрадателни Спасителю,
към Тебе се обръщам!³¹

С други думи, Трикая на всички Буди са концентрирани в трите тайни на Гуру.³² Затова Гуру – това е форма на еманацията³³ на всички Буди, техния Път и тяхната дейност. Например, учителят по Чам (Цам) (вид свещен танц – бел. пр.) може да бъде облечен като ачаря и да изпълнява по време на Чам ролята на ачаря, а след това, обличайки костюм на дхармараджа, да изпълнява неговия танц. В действителност изпълнителят е един, само костюмите се сменят. По същия начин, ако нарисуваме много различни рисунки с един същи цинобър (боя, употребявана в живописа, получена от минерала кинобар – живачен сулфат, с ярко червен цвят – бел. пр.) , в действителност всички те по своята природа са цинобър. Ето защо мислете така: „[Гуру] не е нищо друго, освен еманация на Ваджрадхара. Това е изкусен метод за нашето укротяване”. Така, както праханта запалва огнени искри само с

³¹ Bde gshegs sku gsum rgyan gyi 'khor lo ni
Thabs mkhas sgyu 'phrul dra ba'i 'jo sgeg las
Tha mal tshul gyis 'gro ba 'dren mdzad pa'i
Skyabs mgon thugs rje can la gsol ba 'debs

³² Виж дванадесети ден.

³³ Rnam 'phrul може да означава и «съвършената еманация».

помощта на запалително стъкло. Или, например, дори ако имате всевъзможна храна, тя няма да достигне стомаха, ако не попадне в устата ви. По аналогичен начин благословието и положителната активност на Буда възникват, когато имате опора в Гуру. Ако някой е навлязъл [в практиката] на всичките форми на бялата карма, това е именно Гуру. Гуру – това е субектът на активност на всички Буди.

Щом това е така, той трябва да бъде Буда. Ако мислите така, без да имате съмнения, тогава, за да получите благословието, което [има място] в дейността на Буда и в осъществяването от него на благо на живите същества, е необходима опора в Гуру. Ако това е необходимо да е така, то Гуру не никой друг, освен Буда. Невъзможно е той да е обикновено същество.

Ако Гуру беше обикновено същество, то начинът на активност на всички Буди трябваше да се доверява на живо същество. Но ако Буда, когато осъществява благо на живите същества, не разчита дори на помощта на Шраваките, Пратиекабудите и великите Бодхисатви, то още повече не може да става и дума за това, той да разчита на помощта на обикновено същество!

И така, това е просто късмет за живите същества, че Будите проявяват себе си под формата на обикновени същества. Те проявяват себе си дори под формата на лодки, мостове и други обекти, макар, че ние не ги виждаме по друг начин, освен като видимото, което е направено от дърводелците и строителите. Сака Пандита във връзка с това е казал:

Макар, че слънчевите лъчи са много горещи,
без запалително стъкло не можеш да получиш огън.
Подобно на това, макар, че Буда благословение [излъчва],
ако нямаш Гуру, невъзможно е [в този поток] да встъпиш.

Така също Лама Давьо Ринчен от традицията Кагю, дава подобна аналогия:

Ако небето чисто е от затъмняващи го [облаци],
и свети слънцето, тогава стъклото запалително,
по силата на взаимозависимото възникване
ще насочи върху праханта лъчите слънчеви...

И така нататък. С други думи, примерът със запалителното стъкло и другите аналогии имат за задача да пояснят следното: за да може да встъпи в дейност по усмиряване [на съществата], Буда трябва да разчита на Гуру. Ако Гуру не се явява Буда, то Буда не трябва да разчита на него: това е както богатият не се нуждае от

помощта на бедняка. По силата на тази причина, че Буда по съответния необходим начин се опира на Гуру, за вас не остава нищо друго, освен едно: да мислите, че Гуру – това е Буда.³⁴

**Начинът, по който трябва да гледаме на Гуру:
Трето, в съвременната епоха Будите и Бодхисатвите също осъществяват благо на живите същества (2.4.1.1.2.3.1.3.3)**

В днешно време Ваджрадхара чрез своите еманации несъмнено осъществява благо на съществата. Будите безпогрешно знаят обстоятелствата на всички живи същества и, тъй като ги обичат дори повече, отколкото майка обича единствения си син, те, без никога да прекъсват потока на своята дейност, с всички сили се стараят да осъществят тяхното благо. И как тогава те биха могли в съвременната епоха да не действат също и в името на нашето благо?

Както вече бе казано, Будите, породили вече някога за първи път Бодхичита, са я запазили и действат изключително в името на нашето благо. Когато също така са натрупвали Събиране [на заслуги и мъдрост], те са правели това в името на пълното съвършенство в дейността, насочена към нашето благо. Те са достигнали Просветление също в името на благо на живите същества. Сега, когато са придобили Плода на Просветлението, те не остават в бездействие по отношение на осъществяването на нашето благо. Ако всички Буди се откажат да действат в името на нашето благо и не предприемат нищо, това би означавало, че те са ни захвърлили в безпомощност на произвола на съдбата и не би имало по-лошо зло в сравнение с това. Но те задължително действат в името на нашето благо.

Затова, ако е вярно, че всички Буди действат в името на нашето благо, не съществува за това друг начин, освен един:

Муни греховете с вода не измиват,
с ръка не отстраняват страданията на съществата,
своите постижения не предават на други.³⁵

---

³⁴ Sangs rgyas kyis bla mar ltos dgos pa'i rgy mtshan gyis bla ma sangs rgyas kho na las mi 'da' bar bsam dgos tshul sogs gsungs. Тази фраза във варианта на К.В. е преведена по следния начин: «Гуру и Будите – са едно цяло и по същността си са едно и също нещо, защото в противен случай би трябвало да се направи заключение, че Будите са зависими от Гуру» (S. 326).

³⁵ Nyid kyi rtogs pa gzhan la spro min te e преведено във варианта на К.В. така: «Те не могат да предадат на други своите познания» (S. 327). Но, пита се, как така Будите не могат да предадат на други своите познания? Нима те не дават Учението? Тук става дума за това, че Будите не могат да предадат на учениците своите *постигания*, - опита от духовните реализации, - които представляват качества на потока на съзнанието на Буда. В този смисъл в будизма се казва, че истинското Убежище, което ни

Те [нас] освобождават ни с това,
че учат ни на Истината за Такъвостта.

Те нямат друга дейност. И с тази дейност се занимават еманациите на Буда, а именно, Гуру. Няма никакъв друг път за осъществяването на дейността на Буда, освен Гуру: те посочват смисъла и начина за достигане на висшите прераждания и вечното щастие. В „Молитвата на Кецанг Джамянг” се казва:

Будите и Бодхисатвите от миналото
осъществяват благото на съвременните същества.
Това не са просто думи на обещание:
те всички са представени при квалифицираните Гуру.
Моят собствен Гуру също казваше: „Върху главата на всяко
живо същество винаги има Буда!”

**Начинът, по който трябва да гледаме на Гуру:
Четвърто: не трябва да се доверяваме на възприеманите
от нас външни прояви³⁶ (2.4.1.1.2.3.1.3.4)**

В този случай вие можете да кажете така: ”Макар, че съм длъжен да се съглася с това, че Гуру се явява истински Буда, а също така субект на дейността на всички Буди, аз не възприемам Гуру като Буда, а виждам в него обикновен човек, защото виждам в него тези и тези недостатъци”. Ще подложим тук това изказване на изследване.

Ние не можем да се доверяваме на нашето възприятие, то няма еднозначна определеност, не е надеждно. Мярката, или мащабът на нашата способност за възприемане³⁷ е следствие от кармата. Ние сме създали определени видове карма, а други видове карма ние нямаме и [съответните] обекти не съществуват [за нас]. [За нас] съществува също така видимостта, за възприемането на която има карма. И за нас не съществува това, за възприемането на което няма карма. Както е казал Чандракирти във „Въведение в Мадхямика”, ”водата, течаща в реката, гладните духове възприемат като потоци гной...” С други думи, когато

спасява, - това не е външното Убежище, а вътрешното, т.е. тези достойнства на Дхарма, които са станали достойнства на собствения поток на съзнанието.

³⁶ Rang gi snang ba la nges pa med pa – «няма яснота във [възприеманата] от нас видимост», т.е., възприеманата от нас картина на реалността не е надеждна в смисъла на нейната достоверност.

³⁷ Mthong tshod – «мярка за възприемане или на виждане», «мащаб на възприемане, или на виждане», «степен на възприемане или на виждане».

притежавашите карма същества от трите вида – бог, човек и гладен дух, видят чаша, напълнена с течност, за всички тях тази течност се проявява по различен начин. Бог я възприема като амброзия, човекът – като вода, а гладният дух – като кръв и гной. На гладните духове дори луната през лятото изглежда гореща, а слънцето през зимата – студено. За двата различни вида ученици - тези, които практикуват съгласно [системата] „Калачакра-тантра” и тези, които практикуват съгласно „Абхидхарма”, Планината Меру е описана по различен начин: в единия случай – като конусообразна,³⁸ в другия случай – като пирамидална.³⁹ Така също Ария Асанга е видял почитаемия Майтрейя в образа на куче с гниеща задна част на тялото, в която гъмжели червеи. Будаджняна [sangs rgyas ye shes] е видял Ачаря Манджушримитру [slob dpon 'jam dpal bshes gnyen] в образа на монах, който имал семейство, изоравал полето и ял супа от червеи. За всички хора, които живеели в родината на Тилопа, той бил само рибар и те никога дори не заподозрели в него великия йога. Дори Наропа го е видял да пече жива риба. А Кришначаря [nag po ra] видял Ваджраварахи [rdo rje phag mo] под формата на жена, която била поразена от проказа.

Ние виждаме Благия Приятел като човек и трябва да се радваме, че той не ни се явява като кон, куче или магаре. Ченга Лодой Гялцен⁴⁰ е казал:

Ако вземем под внимание огромния размер
на нашата негативна карма и
кармическата помраченост на съзнанието ни,
то всички ние [следва] да се радваме,
че Гуру виждаме във образ на човек.
Това заслуга наша е голяма –
че го не виждаме във образа на куче или на магаре.
О, дете на Шакямуни,
от цялото си сърце породи към него уважение и почит.

И не само това. Всъщност, ако ние просто приемем на вяра видимостта на реалността,⁴¹ всички явления изглеждат истински съществуващи: това е грешка на попадането в крайността на реализма. В миналото е имало един случай с един монах-гелонг: веднъж, измъчван от жажда, той тръгнал за вода и му се явило

---

³⁸ Zlum po – (o)кръгъл.

³⁹ Gru bzhir snang ba yod ra – «имаща четири ъгъла».

⁴⁰ Името на Геше Ченгава.

⁴¹ Snang ba tsam la cha 'jog na – «ако ние просто се доверим на видимостта, или на проявите, на нещата».

видение на гладен дух. Този гладен дух не виждал реката Ганг докато преминавал през нея.

Това, че вие не виждате кръвожадните и вредни духове все още не може да служи като доказателство, че те не съществуват. Тук е необходимо да се обърнете към обясненията на този раздел от „Коментар за достоверните неща“⁴² [на Дхармакирти], където с помощта на формалната логика се посочва доказателство за съществуването на непроявяващи се и невъзприемани неща.

За да станете личност, която има щастието да вижда Гуру като истински Буда, в потока на вашето съзнание отсъства възможността за виждане на Гуру като реален Буда, тъй като на вашето съзнание не е присъщо логически достоверното възприемане [tshad ma med pa], благодарение на което може да се възприема Гуру като истински Буда.⁴³

И така, ние осъществихме анализа. Анализът довежда до следния извод: макар да изглежда, че Гуру не се явява Буда, не е необходимо [да мислите], че той не е Буда. А дори относно това кой изглежда, че е истински Буда, няма яснота: може би той е Буда, а може би не е Буда.

В древността, когато четвъртият патриарх на будизма⁴⁴ Архат Упагупта [nyer sbas] давал учението, демонът Камадева [bdud dga' rab dbang rhyug] започнал да му пречи. Упагупта, като усмирил демона, казал: „Тъй като аз никога не съм се срещал с Буда, еманирай точно подобие на Буда!“ И демонът се проявил под формата на Буда – с всичките белези и признаци на съвършенство, нищо не пропускайки и нищо не добавяйки. Упагупта, за първи път виждайки Буда, понечил да направи прострации, но демонът бързо разрушил еманацията.

Затова, макар че великите йоги и прославените наставници от древността, Нагарджуна и другите Гуру, са имали – в съответствие

---

⁴² Rnam 'grel – «Коментар за достоверните неща», класически текст, написан от Дхармакирти: логическо доказателство за това, че Учителят Буда и неговото Учение нямат недостатъци и грешки.

⁴³ Фрагментът «de yang bla ma sangs rgyas dngos su mthong ba'i bskal don du song ba'i gang zag gi rgyud la bla ma sangs rgyas dngos su mthong ba'i skal pa med de bla ma sangs rgyas dngos su mthong ba'i dmigs byed kyi tshad ma med pa'i rhyug» във варианта на К.В. е преведен така: «Вие нямате щастието да виждате Гуру като реален Буда, тъй като не притежавате съзнанието на индивид с достатъчно позитивна карма. При вас отсъства този особен вид достоверно възприемане, чрез който можете да виждате Гуру по този начин». Според нас такъв превод изопачава смисъла: Пабонгка Ринпоче тук говори за това, че тези, които не виждат Гуру като истински Буда, нямат това щастие в потока на своето съзнание поради това, че не им достига логика, а не поради това, че не им достига карма. Всъщност, всички ние, обикновените хора, имаме сходна, недостатъчно добра карма, поради която Гуру се проявява пред нас не под формата на висши еманации, а под формата на обикновен човек. Въпреки това, благодарение на практиката на преданост към Гуру, ние, учениците, сме способни да се отнасяме към него като към истински Буда. Обаче без помощта на логиката, на теорията за достоверното [tshad ma], е трудно да се придобие такова отношение към Гуру – като към истински Буда.

⁴⁴ Gtad rabs – «линия на пазителите на Учението на Буда».

[с нашия] начин на възприятие – вид на обикновени бхикшу, в действителност те са били истински Буди.

Всъщност, ако в ума ви спонтанно възникнат представи за недостатъците⁴⁵ на Гуру, не следва веднага да ги пресичате. Нека вземем като аналогия прането на дреха, изцапана с кал: преди да пристъпите към пране, трябва да намокрите дрехата, за да може мърсотията да се вдигне. По същия начин и с представите за недостатъците на Гуру: заставете ги да „изплуват“ в ума ви. Защо? Защото вие не знаете съществуват ли у Гуру или не съществуват тези, струващи ви се, недостатъци. В съответствие с обясненото по-горе, защо пък тази кармична видимост на недостатъците на Гуру да не се окаже също илюзорна? Нали на този, който е болен от жълтеница бялата раковина му се струва жълта. На човек, разболял се от една от болестите на вятъра, снежната планина му се привижда небесносиня. На този, който седи в лодката, му се струва, че дърветата се движат. Хората, болни от катаракта, страдат от илюзорно възприемане на падащи върху очите коси. И така нататък.

След като такива толкова обикновени и преходни причини за изкривяване на действителността⁴⁶ до такава степен затъмняват нашето възприятие, тогава какво да кажем за дълготрайните причини за изопачаване,⁴⁷ - кармата и клешите – които съществуват в неизмеримо множество. Ние съществуваме, напълно обвити от покривалото на илюзиите.

Един мой познат тулку [sprul sku] хванал по време на пътуването си по светите места болест на жлъчката, жълтеница. Заради тази болест, той видял в един хан⁴⁸ трите сребърни сандъчета за пазене на реликви [ngul ka] като три златни сандъчета. По-късно, когато болестта отминала, те се оказали сребърни.

Когато Гялва Венсапа посетил веднъж Майтрейя⁴⁹ в Ронг, той провел философски диспут с някои ученици от школата Сакия, които не разбирали едно трудно за разбиране класическо определение.⁵⁰ В хода на диспута Венсапа, след като разяснил всеки смисъл на това определение, изрецитирал „Осемхилядника“⁵¹ на езика на оригинала, санскрит. Но въпреки това, тези сакяпински учени не му повярвали, че той е последовател на школата Гелуг и решили, че това е зъл дух. Затова е необходимо, без да обръщате внимание на

⁴⁵ Skyong rtog – «погрешно разбиране», «представа за недостатъците».

⁴⁶ Phral gyi 'khrul rgyu – «причини, имащи временен, преходен характер».

⁴⁷ Phugs kyi 'khrul rgyu – «вечна причина за изопачаване», «причина за вечна измама».

⁴⁸ Gnas tshang – същото както и gyar ba'i sdod khang – «хан», «дом за нощувка», «хотел».

⁴⁹ Става дума за статуята на Майтрейя.

⁵⁰ Sgra може да има значение на «терминология», «определение», а също така това е наименование на класическия коментар към граматиката на санскрит.

⁵¹ Brgyad stong pa – 'Праджняпарамита в осем хиляди стиха'

външната форма [на хората], да гледате на [техните] достойнства в отричането и постиженията.

Дхармакая – това е начин на съществуване, достъпен за възприятието само на Будите.⁵² Дори Аря Бодхисатвите⁵³ не възприемат Дхармакая. Що се отнася до възприемането на Самбхокая, на това са способни само Аря Бодхисатвите.⁵⁴ Накрая, висшата Нирманакая, украсена с признаците и белезите на съвършенството, определено трябва да бъде достъпна за възприемане от обикновените същества с чиста карма. В „Ламрим“ под названието „Есенцията на нектара“ се казва:

Дълго време, докато от лошата карма и завесите,
които [ума ви] покриват, вие свободни не сте,
дори ако всички Буди, без изключение, лично ви се явят,
всъщност вие ще видите сегашната видимост на нещата,
а висшата Нирманакая, с признаци и белези украсена,
да видите не ви е дадено.

Дори по времето, когато е живял Буда, тиртиките [mu stegs pa]⁵⁵ не са виждали превъзходните признаци на Буда и неговите достойнства, а са виждали само недостатъци. Девадата е виждал в действията на Буда само измама и хитрост.

За нас като благ начин за виждане е виждането на нашия Гуру в качеството на критерий за нашата самооценка.⁵⁶ Един главатар на разбойници от местността Горен Голог Ариг веднъж попаднал в Лхаса и отишъл да види статуята на Чжово Ринпоче.⁵⁷ Той, обаче, не бил в състояние да види в храма дори маслените светилници и другите ритуални предмети, да не говорим за статуята на Чжово. Тогава бил още жив Ламата, който бил предишната реинкарнация на Вьон Гиел Се Ринпоче [‘on rgyal sgras]. Той посъветвал бандита да се заеме с изчистването на кармичните си замърсявания. И макар че той направил десет хиляди пъти Пуджа и обхождане на светините [phyag skor], все пак отново не видял Чжово, а успял да види само маслените светилници.

---

⁵² Chos sku ni sangs rgyas nang phan tshul – «Дхармакая – това е начин за полезна [проява на Буда] сред Будите»

⁵³ Byang ‘phags – «Аря Бодхисатва», т. е., Бодхисатва, постигнал непосредствено Пустотата.

⁵⁴ За Бодхисатвите, не постигнали непосредствено Пустотата, Самбхокая е недостъпна за възприемане.

⁵⁵ Общо санскритско название на всичко друговерци.

⁵⁶ Rang res bla ma ‘di rang rang gi tshod tsum du mthong ba mthong tshul bzang po yin. Във варианта на К.В.: «Правилно виждане би означавало да направим Гуру наш мащаб за оценка» (S. 322).

⁵⁷ Статуя на Буда Шакиямуни в главния храм на Лхаса, докарана заедно с чеиза на китайската принцеса, едната от двете главни жени на дхармараджа Сронцен Гампо.

По времето, когато Кангюр-Ламата⁵⁸ от Гоман-дацана,⁵⁹ Учителят на име Лосанг Донден Ринпоче, дарявал устно предаване [ljang lung] на „Кангюр“, един от намиращите се сред слушателите монах не чул устното предаване и не видял лежащия пред Учителя том⁶⁰ „Кангюр“. Вместо това, той видял поставена пред Ринпоче чаша, пълна с месо. Докато Ринпоче давал устното предаване, този монах имал видение как Ринпоче яде месо, а същия ден вечерта имал видение за същества, събиращи остатъците от месото.

Каквито и начини за възприемане да съществуват, всички те са кармично [обусловени] прояви на [реалността]. Степента на изчистеност [на съзнанието] от кармичните завеси определя мащаба⁶¹ на виждането [на нещата]. Но оставете Гуру! Та нали вие нямате критерий за чиято и да било оценка, било то приятел от училище, любими приятели, куче пазач, богове, демони и всякакви други същества. Вие имате критерии за оценка само на самия себе си. В сравнение с това всяка крачка, направена в посока [на оценяване] на външни неща, е съмнителна.

В момента, когато Гялва Венсапа се намирал на върха⁶² на реализацията на Единството [zung 'jug], е имало дори хора, които го наричали „людия Венсапа“. Дхармараджа Каларупа⁶³ [dam can chos rgyal] приел пред Чже Цонкапа облика на негов ученик. Когато веднъж Чже Цонкапа започнал да се съмнява – страхувайки се, че някои негови ученици не са подходящи „съдове“ – дали да разкрива дълбинния смисъл на Тайната Мантра, Каларупа му попречил, да не разкрива тайния смисъл. Когато Гялцен Сангпо започнал да съжалява за това, Кхедруп Ринпоче казал да не се огорчава, защото има причини.

Бхагаван Буда също е казал: „Аз и подобните на мен същества могат да дават оценка [на другите] личности“.

Съществува предание за това, че в Индия един монах [dge tshul] се отправил към остров Вацигира, за да се убеди в правдивостта на слуховете за това, че всички родени там мъже са Герои [dra' bo], а жените – Героини [dra' mo].⁶⁴ Но в действителност, докато извършвал своите наблюдения, той не забелязал в

⁵⁸ Bka' 'gyur bla ma – «Лама, предаващ Кангюр и даващ наставления по Кангюр», т.е., Гуру, представляващ Майстор на Словото на Буда.

⁵⁹ Sgo mang – «Гоман», един от двата главни дацана, или колежа, на манастира Дрепунг.

⁶⁰ Shing po ti – том на книга, издадена чрез традиционния за Централна Азия ксилографски метод.

⁶¹ Tshod може да означава и «степен», и «мяра», и «машаб», и «ниво».

⁶² 'Grub khar – «в момента на реализация»; «на върха на реализация».

⁶³ Dam can chos rgyal или просто Чогиел – един от четиримата главни Покровители, Защитници на Дхарма от традицията Гелуг. Останалите трима Защитници – това са Махакала [mgon po], Палден Лхамо [dpal ldan lha mo], Намсрей [gnam sras]. Във варианта на К.В. името на Защитника е преведено като «Дхармараджа Кармаяма» (S. 333).

⁶⁴ Очевидно, тук става дума за същества, които се отнасят към общия клас „Даки“ и „Дакини“.

тамошните хора каквито и да било достойнства, но затова пък повярвал на един шарлатанин.

Също така Наро Бончуг [na ro bon chung] казал за Чже Мила⁶⁵ следното:

Хората, които не са виждали Миларепа,
казват, че знаменит е той и че прилича на великите учители на
Индия.

Когато дойдат те при него да го видят,
ще открият само съблечен стар човек, който спи...

Тези истории говорят за това, че обикновените хора [rang ga ba] с присъщото им некритично възприемане на видимото [са склонни] да принизяват другите хора и да им приписват недостатъци [‘phyu smod byas tshul]. Затова дори относно близки приятели, по отношение на които не правят никакви разлики [kha mnyam lag mnyam], те нямат престава какво представляват.

За нас ще бъде от по-голяма полза и по-малко опасно, ако ние се научим да възприемаме всички тях, които и да са те, като чисто видение. Във великия Бодхисатва Шантидева много учени също така не са виждали никакви достойнства, освен това, че е имал „три осъзнавания“.⁶⁶ А също така няма яснота за това, наистина ли са недостатъци тези качества, които ние възприемаме като недостатъци. Начинът на менталното виждане [blta lugs]⁶⁷ и на зрителното възприятие [mthong lugs]⁶⁸ са взаимосвързани неща.⁶⁹ Дори бхикшу Упадхана [legs skar], познавачът на Трипитака, поради изкривен начин на мислене и виждане е пребивавал в заблуда относно Буда: „Аз виждам Буда такъв, какъвто е. Неговите учения за кармичната причинност [las kyī rgyu ba bstan pa] са били формулирани от него заради собствени цели и представляват измама и хитрост. А също така не е истина, че той няма никакви недостатъци.“ Какво тогава да говорим за нас с вас!

От друга страна, учениците, които много обичат да си поспиват, ако техният учител до късно не си ляга да спи и

---

⁶⁵ Миларепа.

⁶⁶ ‘Du shes gsum pa – «три осъзнавания». В дадения контекст се подразбира прозвището на Шантидева, – «майсторът на трите дейности», – дадено му в манастира на Наланда, където другите монаси са виждали само това, че Шантидева спи, яде и извършва физиологичните си нужди и не са подозирали в него великия Майстор.

⁶⁷ Blta lugs има, очевидно, същото значение, както и lta tshul – «начин на зрително и ментално виждане». Но в дадения контекст, съдейки по всичко, се подразбира именно «начина на ментално виждане».

⁶⁸ Разликата между глаголите lta – «гледам, съзерцавам, разглеждам, виждам» и mthong – «възприемам, виждам» се състои в това, че първият глагол изразява активно състояние на субекта, докато вторият глагол изразява пасивно възприемане от субекта.

⁶⁹ Gcig gis ‘gros ste – «вървят заедно».

декламира свещени текстове, те, мъчейки се, възприемат това като недостатък.⁷⁰ Учениците, които обичат чанг, виждайки, как Гуру пие чай, ще си помислят че това е благ метод и ще го приемат за достойнство. По аналогичен начин, тези недостатъци, които ние забелязваме при Гуру, не са недостатъци. Нещо повече, как можете да бъдете уверени, че това не са достойнства? Или, може би, в действителност тези недостатъци ги няма при Гуру, но той, заради нашето благо се преструва пред нас [че ги има]. Ние не можем да бъдем уверени в това, че недостатъците, които той, като че ли, има, не са учение за нас. В „Сутрата за срещата на Бащата и Сина” [yab sras mjal ba'i mdo] и във „Великата сутра за Ниравана на Буда” [myang 'das chen mo] подробно се обяснява, как Сугатите, заради нашето благо, ни наставляват в облика на нашите врагове, които ни ненавиждат, в облика на алчни хора и скъперници, на инвалиди, луди, аморални хора и т.н.

Изобщо съществуват различни мнения относно това, кои от сутрите и тантрите са текстове с ясен смисъл [nges don], а кои – текстове, подлежащи на интерпретация [drang don], и относно това, следва ли да се разбират [определени текстове] буквално или не.⁷¹ И все пак, когато Победителят Ваджрадхара казал, че той самият, Ваджрадхара, за в бъдеще ще идва под формата на Гуру, това е било обещание, което има окончателен смисъл, който следва да се разбира буквално [nges don sgra ji bzhiñ]. Трябва да знаете също така, че ние нямаме никой, който да ни посочва Пътя на Освобождението и Всезнанието, освен този Гуру. Затова, ако започнем да мислим за Гуру, за когото Ваджрадхара е казал, че това е Буда, че той не е Буда, че той има тези и тези недостатъци, това би бил неубедителен и противоречив възглед.

Горепосочените аргументи правят [вярата в това, че Гуру – това е Буда], устойчива и здрава. Вие ще разберете, че Гуру от самото начало е бил Буда. По този начин, благодарение на доказателствата, построени с помощта на цитати от класическите текстове и логиката, вие ще придобиете точно знание [nges shes] за това, че Гуру се явява Буда. Ако у вас се е появило преживяване за това, че Гуру е едно цяло с всички Буди, това означава, че у вас се е родило разбиране за това, какво е предаността към Благия Приятел.

---

⁷⁰ В тибетските манастири е прието да се прикрепват към обучаващите се монаси монаси-преподаватели, които живеят заедно с тях в едно помещение.

⁷¹ Drang nges gnyis – «два вида сутри: текстове, смисълът на които се нуждае от интерпретация и текстове, имащи еднозначен смисъл». Като пример за изказване от вида drang don – нуждаещо се от пояснение, служи изказването на Буда: «Трябва да убиете бащата и майката». Недопустимо е да бъде разбрано буквално, а е необходимо задължително да бъде интерпретирано, за да стане ясен смисълът: става дума за унищожаване на кармата [las] и на жадуването [sred pa].

Що се отнася до сливането в едно цяло на собственото ви съзнание със съзнанието на Гуру [bla ma dang thugs yid gcig tu 'dres pa], то, когато вие самите достигнете висшето, съвършено Просветление [mngon par rdzogs par sangs rgyas pa], тогава вашето съзнание ще се слее със съзнанието на Гуру и ще стане „с един и същи вкус” – [природата] на Блаженството [и] на Дхармака. Тогава вие самите [ще станете] Просветлен по природа Гуру⁷² и ще достигнете състояние на Гуру. Тялото, Речта и Умът на Гуру ще се слоят с вашите „три врати” и ще станат неразделно цяло. В това е смисълът на взаимозависимия произход и затова вие с ума си трябва от днес нататък все повече да се приближавате към съзнанието на Гуру и да действате в хармония с него.

**Метод на мислено поверяване, или преданост към Гуру
чрез мислите:**

**2) Как, помнейки за добротата на Гуру, да пораждате
благоговение (2.4.1.1.2.3.2)**

Съгласно устната традиция на Кецаг Джамянг и неговите ученици, тук се разграничават четири теми: 1) Гуру е по-добър, отколкото Буда; 2) добротата от даването на Дхарма; 3) добротата от благословието на потока на вашето съзнание; 4) добротата на привличането към себе си с материални дарове.

**Как, помнейки за добротата на Гуру, да пораждате
благоговение: Гуру е по-добър [към нас], отколкото Буда
(2.4.1.1.2.3.2.1)**

Тук има два подраздела. Първият раздел от тях се нарича „Гуру изобщо е по-добър [към нас], отколкото всички Буди”.

**Гуру е по-добър [към нас], отколкото Буда:
А) Гуру изобщо е по-добър [към нас], отколкото всички
Буди (2.4.1.1.2.3.2.1.1)**

И така, Гуру наистина е равен на Буда по благите си качества. Що се отнася до неговата доброта, то тя изобщо превишава добротата на всички Буди. Въпреки, че в миналото, в течение на неизброим брой калпи, безброй Буди са ръководили безкрайно множество живи същества, ние с вас не сме станали обекти на тяхното ръководство. Както се казва в „Гуру Пуджа”, ние представляваме трудно усмирими същества,

---

⁷² De'i tshé rang bla ma'i ngo bor sangs rgyas pa. Във варианта на К.В.: «Тогава вие ще станете Просветлен и ще придобиете природа на Гуру» (S. 335).

които безброй Буди от миналото не са успели да укротят. Само за да служат като обекти за натрупване на Събирането [на заслуги и мъдрост] на Учителите на тези същества, са се явявали в този свят седемдесет и пет хиляди Буди, седемдесет и шест хиляди Буди, седемдесет и седем хиляди Буди и т.н. Освен това, дори в тази калпа вече са идвали в нашия свят Буда Кракучханда [‘khor ba ‘jig], Буда Канакамуни [gser thub], Буда Кашяпа [‘od srung] и са ръководили безброй ученици, ала нас те не са могли да усмирят. Сега Гуру ни посочва съвсем безпогрешен Път и дори, ако беше дошъл истински Буда, той не би могъл да направи това по-добре. А щом това е така, в действителност по достойнствата си Гуру е равен на Буда, а по добротата си Гуру дори превъзхожда всички Буди.

Както е казал Геше Потова, Гуру е подобен на този, който на умирация от глад дава да се нахрани, а Буда е подобен на този, който по време на благоденствие раздава планина от месо. Що се отнася до Будите, може да се посочи следната аналогия: подобно на този, който ни дава храна и богатство по време, когато сме се спасили от нищетата и сме станали богати, така множество Буди лично се явяват пред нас и ни даряват вдъхновение тогава, когато вече достигахме висшите пътища и сме близо до достигането на висшата цел. Но сега, когато се намираме в измъчено, жалко състояние, не те ни предоставят помощ. Именно Гуру, подобно на този, който ни дава храна, когато сме бедни, чрез устни наставления ни ръководи и предпазва от опасността да паднем в огромната бездна на лоши прераждания. Затова, благодарение на това ръководство от страна на Гуру, този път [в този живот], ние ще можем да се надяваме да достигнем състояние на Буда. И това е добротата на Гуру. По тази причина Кхедруб Чже също е казал: „Несравнимият висш Гуру, притежаващ повече състрадание, отколкото всички Победители...” С други думи, макар че ние не сме се срещнали с други Буди и Бодхисатви, в това време, когато светът изпитва недостиг на Дхарма, този Гуру обяснява тази [рядко срещаща се] Дхарма и затова той е по-добър към нас, отколкото са те.

**Б) Медитация за това, че Гуру е по-добър [към нас],
отколкото Буда Шакямуни (2.4.1.1.2.3.2.1.2)**

В миналото всеки от хилядата сина на Царя на Света [‘kor bsgyur] Аранеми [rtsibs kyi mu khyud] от грижа за

учениците си породил Бодхичита. Но, виждайки, че е трудно да се укроти ума на съществата във времето на смут [rtsod dus], когато човешкият живот продължава само сто години, те оставали безразлични⁷³ [към нас]. В същото това време нашият Учител се преродил като брахман на име Самандрараджа⁷⁴ и, за да усмири живите същества на смутното време, породил Бодхичита. Затова всъщност Учителят Буда Шакямуни е проявил към учениците си от епохата, когато човешкият живот започнал да се равнява на сто години, по-голяма доброта, отколкото всички други Буди. Но по-отношение на трудно усмиримите ученици – такива личности като мен и другите подобни на мен хора, - Гуру проявява дори по-голяма доброта, отколкото Учителят Буда Шакямуни.

След Буда Шакямуни в Индия се появили Седемте Патриарха,⁷⁵ Осемнадесетте Махасидхи [grub chen brgyad cu], Шестте Украшения и Двамата Превосходни [rgyan drug mchog gnyis]⁷⁶ и много други пандити и реализирани майстори на Дхарма. В Тибет също така, по времето на ранния етап на разпространение на Дхарма, са били Кхенпо [Шантаракшита], Учителят [Падмасамбхава], Дхармараджа [Трисон Деуцен] и други от двадесет и петте главни ученици на Гуру Ринпоче.⁷⁷ По време на по-късната вълна на разпространение на Дхарма в Тибет се появили петте велики майстори на Сакия [sa skya gong ma gnam lnga], Марпа, Миларепа и техните ученици, Атиша и неговите ученици, Чже Цонкапа и неговите ученици, а също така други учени и реализирани майстори. Но колкото и много да са те, никой от тях не ни е дарявал лично нектара на Дхарма, свещения метод за спасение от огромния океан на

⁷³ Btang snyoms su lus pa – може за се преведе и като „са ни игнорирани“.

⁷⁴ Самандрараджа – така са наричали този брахман, според К.В. (S. 337), и ние следваме тук тази версия. В тибетския текст името на брахмана: bram ze rgya mtsho'i rdul e «Океанска прах» или «Частица от Океана».

⁷⁵ Gtad rabs bdun – «Седемте Патриарха»: седемте първи пазители на Учението на Буда след оттеглянето на Буда в нирвана. Това са били, според Чандра Дасу, следните Гуру: 1) 'od srung или od srung chen po (санскр. *Mahākāśyapa*) – Махакашьяпа или просто Кашьяпа; 2) kun dga' po (санср. *Ānanda*) – Ананда; 3) sha na'i gos can (санскр. *Sanavastri*) – Санавастри; 4) nye sbas (санскр. *Ārya Upagupta*) – Аря Упагупта; 5) pag po (санскр. *Ārya Krishna*) – Аря Кришна; 6) Dhitika – Дхитика; 7) legs mthong chen po (санскр. *Ārya Sudarśana*) – Аря Сударшана (Ch. D., p. 66). Според БТКС, от Аря Упагупта линията на патриарсите преминава към Дхитика, от Дхитика – към Кришна (тиб. pag po), от Кришна – към Сударшана. См.: БТКС, с. 1034.

⁷⁶ Това е общо название на групата на осемте най-велики Учители на Индия: 1) klu sgrub (санскр. *Nāgārjuna*) – Нагарджуна; 2) 'phags pa lha (санскр. *Āryadeva*) – Арядева; 3) thogs med (санскр. *Asanga*) – Асанга; 4) dbyeug gnyen (санскр. *Vasubandhu*) – Васубандху; 5) phyogs glang (санскр. *Dignāga*) – Дигнага; 6) chos grags (санскр. *Dharmakīrti*) – Дхармакирти; 7) yon tan 'od (санскр. *Gunaprabha*) – Гунапрабха; 8) shakya 'od (санскр. *Śākyaprabha*) – Шакияпрабха.

⁷⁷ Rje 'bangs nyer lnga – «Двадесет и Пет Главни Ученици на Падмасамбхава», в това число, самият цар Трисон Деуцен.

страданията. Шантидева е изразил това лаконично в „Бодхичаряаватара“:

Макар, че безброй Буди, заради помощта към всички живи същества,
са идвали в света и вече са заминали,
аз, поради злодеянията свои,
обект не станах на дейността ми изцеляваща.

Следователно, ние трябва да мислим по следния начин: „Ние не се родихме там, където би следвало да се родим,⁷⁸ нямахме късмета да се окажем там, [където са били Будите], затова никой от светците, които са пристигали [в света] в миналото, не е могъл да ни ръководи и ние, останали [без тяхната помощ], сме отпадъци даже на отпадъците.⁷⁹ Какво огромно състрадание към нас проявява сега този Гуру, като ни ръководи по този начин!”

Как, помнейки за добротата на Гуру, да пораждате благоговение: Добротата на Гуру е в това, че той ни обучава на Дхарма (2.4.1.1.2.3.2.2)

Когато в миналото [нашият Учител Буда се преродил като Бодхисатва, този] Бодхисатва дал в жертва себе си, сина си, дъщеря си и своето семейство на свирепия Якша, за да получи една строфа от Дхарма. Когато нашият Учител се преродил като Вилингалита [byi ling ga li ta], той забил в тялото си хиляди игли, за да получи Учението. Когато се преродил като цар Гнашава [rgyal po ga na sha ba], той забил в тялото си хиляди маслени светилници и скочил в дълбока огнена яма. Когато бил цар Парамаварна [rgyal po kha dog dam pa], той слушал Дхарма, използвайки кожата си като хартия, а реброто си като писалка. Великият Учител Атиша също, когато предприел в течение на тринадесет месеца плаване в океана, поел върху себе си големи трудности и лишения, за да чуе този „Ламрим” – понесъл ураган, борба с морско чудовище и други опасни напасти. Марпа и Миларепа също така са понесли много трудности, за да получат Дхарма. Размишлявайте също така за това, колко трудно е дори в

---

⁷⁸ Rang re skye sar ma skyes. Във варианта на К.В.: «Ние не сме се родили в подходящото място» (S. 337).

⁷⁹ Snyigs ma'i yang snyigs su bzhaq pa – «ние сме оставени, най-лошите даже от отпадъците». Има се предвид, че съществата от съвременността – това са същества с най-грубото и нечисто съзнание, в сравнение със съществата от предшестващите световни периоди

сегашните условия да извършите пътешествие в Индия, а лоцавите от миналото, жертвайки живота си, са се отправяли натам в търсене на Дхарма и винаги са поднасяли на Гуру златна мандала като „дарове за Дхарма” [chos kyī yon], за да измолят Дхарма. По-късно, само при споменаването за тези трудности, които срещнали по пътя си, започвало да ги тресе от страх.⁸⁰ А на нас не ни се налага да понасяме дори най-малки трудности! В сравнение с нашия Гуру, дори Буда, ако можеше да дойде на живо, не би могъл да ни обясни по-добре Учението. Как може да не е огромна добротата на Гуру, който ни обучава на целия съвършен Път! Атиша е казал:

Вие, слушащите дълбинната Дхарма
без да ви се налага да изпитвате лишения и трудности,
навярно притежавате заслуги големи,⁸¹
бъдете усърдни, както подобава!

Или да вземем като аналогия следния пример: един човек, който е изпил лекарство, изял е храна и е взел отрова, се подлага на смъртна опасност. Лекарят, който му предизвика повръщане и го застави с повръщането да изхвърли изяденото, превръща изядената храна в лекарство, а приетото лекарство – в нектар на безсмъртието и така проявява към него велика доброта. По аналогичен начин нас с вас, които сме извършили множество лоши деяния, водещи към низши прераждания – което може да се сравни с приемането на отрова – Гуру ни подтиква да се разкаем и изчистим от извършеното зло. Нас, натрупващите заслуги само за целите на този живот – придобиване на дълголетие, здраве, почести, слава и други светски неща – Гуру, обучавайки ни на правилна мотивация, на чисто посвещаване на заслугите и на чисти молитви и подбуждайки ни да изменим посоката [на нашите ценностни ориентации], преобразува [всичко това] в Дхарма, полезна за бъдещите животи. Ако той ни вдъхновява да превръщаме събраните заслуги, натрупани заради доброто прераждане и Освобождението в несравнимо по-висшето Просветление, то нима може да има доброта по-голяма от тази? В *„Есенцията на нектара”* се казва:

---

⁸⁰ Skyi gya’ – «от страх косата се изправя и кожата изтръпва».

⁸¹ Както обясни почитаемият Учител Геше Джампа Тинлей, ние без особени трудности от своя страна получаваме уникалните, дълбинни учения на Дхарма не защото имаме за това съответни огромни заслуги, а защото Учителят проявява към нас голяма доброта.

Ако се казва, че за да се възнагради добротата на този,
който е обяснил една строфа [на Дхарма],
няма да стигнат даренията, направени в течение на
толкова калпи,
колкото са буквите във тази строфа,
тогава с каква мяра да се измери може
тази добротата да се посочи най-добрия Път,
който към води съвършеното Просветление?

И също:

Колко огромна трябва да е добротата на този,
който човека, страдащ във тъмница,
срещу залог откупва от затвора
и му осигурява живот във благоденствие!
Тогава как може да не е огромна добротата на нашите
Гуру,
след като ни посочват метод за спасяване от трите лоши
участи
и наслада ни даряват с всяко от всички най-съвършени
богатства, които съществуват в световите на хората и
боговете,
а също, като ни показват правилно метода несравним
за излизане от кръговрата на самсара и за пресичане на
всички видове упадък,⁸²
ще ни доведат до свещеното състояние на *Трикая*?

**Как, помнейки за добротата на Гуру, да пораждате
благоговение: Добротата на Гуру е в това,
че той благославя потока на вашето съзнание
(2.4.1.1.2.3.2.3)**

Тези постижения, които се зараждат в потока на съзнанието, -
всички те възникват от благословието, придобивано от потока на
съзнанието, благодарение на молитвите, отправени към Гуру и т.н.
Ако Гуру-йога е станала сърцевината на Пътя, способността да се
придвижвате напред по Пътя става много голяма, ето защо също и
в това се състои смисълът на благословието на Гуру. Когато
Тилопа хвърлил в лицето на Наро⁸³ глина-мандала,⁸⁴ той веднага се

---

⁸² Изразът de nas 'khor 'das rgud pa kun zhi ba е преведен във варианта на К.В. така: «...приложението на
който ще доведе към края цялото нещастие на самсара и нирвана» (S. 339).

⁸³ Наропа

потопил в състояние на самадхи, продължило седем дни. Дори този факт, че ние, които не сме имали преди Дхарма-помнене, сега помним за Дхарма и т.н. – всичко това е всъщност благословието на Гуру на потока на нашето съзнание.

Тази година, на 24-то число на четвъртия месец при мен се появи благ знак за благословието на моето Убежище и Защитник, на моя скъпоценен Гуру. Благодарение на това благословение нашите сегашни учения по „Ламрим“ и всичко останало протичат толкова благоприятно. В миналото моето Убежище и мой Защитник, скъпоценният Гуру проведе в [манастира] Дагпо заедно с двадесет и пет Лами, притежаващи научна степен „геше“, колективен ритуал на Пуджа [tshogs 'khor]. Аз също присъствах там и по време на изпълняването на текста на „Гуру-пуджа“, започвайки със стиха: „В центъра на неразривното Единство на Блаженството и Пустотата...“, от очите ми задълго потекоха сълзи, сърцето ми беше докоснато от много силно чувство на отричане. И това също беше благословение на Гуру.

Затова, ако се обръщате към своя Гуру с молитва, вие ще реализирате сбор от всички благи качества и ще достигнете всички желани цели. Махасидха Тилопа е казал: „Съществува най-висша от всички полезни сили, това е Гуру, Наропа!“⁸⁵ И Гялва Гоцангпа е казал:

Има много медитации за Стадия на Пробуждането [bskyed rims],

но няма по-скъпоценна медитация от медитацията за Гуру.⁸⁶

Има много практики за рецитиране⁸⁷ на текстове,

но няма молитва по-добра от молитвата, отправена към Гуру.

Ако ти към него постоянно молитви възнасяш,

непременно преживяване ще дойде

на твоята неразривна връзка с него.

Кябдже Пабонгка Ринпоче разказа за това, как един човек от Ратренг направил принос на маслен светилник на статуята на Дромтонпа и достигнал желаната цел, как Домбхипа благословил

---

⁸⁴ Mandal gyi 'jim pa – «глина на мандала». Израдът te lo pas na ro'i zhal ras la mandal gyi 'jim pa bgyabs pas К.В. превежда така: «Тилопа хвърлил в лицето на Наропа кал--мандала» (S. 340). Ние следваме в нашия превод тази версия.

⁸⁵ Това изречение на Тилопа – bogs 'don kun gyi mchog gyur pa bla ma yin no na ro pa – К.В. превежда така: „Наропа, най-полезното за познанието – това е Гуру!“ (S. 340). Но в дадения текст не става дума за познание. Говори се за това, че най-добрият и най-висш източник на всички сидхи – това е Гуру.

⁸⁶ Bla ma bsgom pa'i gong na med – «няма по-ценна медитация от медитацията за Гуру», «няма по-висша медитация от медитацията за Гуру», «няма по-добра медитация от медитацията за Гуру».

⁸⁷ Vzlas brjod – «прочитане на глас», «многократно декламиране», «изпълнение на висок глас».

Атиша, как Друбканг Гелег Гяцо дал благословение на Пурхог Нгаванг Джампа Ринпоче.

**Как, помнейки за добротата на Гуру, да пораждате
благоговение: Добротата на Гуру е в това,
че той привлича към себе си учениците с материални
дарове (2.4.1.1.2.3.2.4)**

Що се отнася до съвременните хора, те в началото, когато видят материалните дарове, благодарение на тях са привлечени в обкръжението на Гуру, а той ги насочва в посока на Дхарма.

По времето, когато моето Убежище, моят Защитник Дагпо Лама Ринпоче живял като отшелник, веднъж при него бил изпратен слуга на семейството Дриме Тенгка от местността Горно Конгпо [kong stod], за да го помоли да предскаже съдбата.⁸⁸ Той носел багаж - пълнен с масло бурдюк (чувал от кожа – бел. пр), за да го поднесе като дар. Тъй като мястото, където живеел Гуру, се намирало високо в планините, този човек много се изморил при изкачването и, измъчен, се появил пред Гуру с думите: „Лама трябва да прилича на див звяр, за да живее на такава височина”. Гуру го нагостил с хубав чай, вкусно го нахранил и му дал като дар храна от приноса Цог (будистски ритуал за даряване – бел. пр.) и други подаръци. В резултат на това у този човек се зародила вяра в Гуру и той [впоследствие] козвал: „Този Лама дава много силно благословение и неговият Цог е много вкусен”. Така той бил привлечен към Гуру и придобил вяра.

Не могат да се преброят студентите, за които се грижат преподавателите в манастирските университети! Това е също своеобразно събиране на ученици с помощта на материални дарове.

Атиша е казвал: „Тези достойнства, които притежавам, аз дължа на Гуру”. Той се е придържал към виждането, че всички достойнства възникват в резултат от опората в добротата на Учителя. Тъй като ние не анализираме и не размишляваме, затова смятаме, че нашите сегашни щастие, блага и авторитет сме постигнали със собствени усилия и че представляваме нещо важно. Но това съвсем не е така. Нека вземем като пример двамата братя, единият от които постъпва в манастир. Единият от двамата братя става обект на Убежище [за другия брат] и заедно с другите монаси в главния манастирски храм, *цуглаканге*, участва в колективни ритуали, учения и има свой дял при разпределянето на

---

⁸⁸ Gsung brtag – същото, както и thugs brtags, или mo'i brtags dpyad – извършване на гадаене с помощта на «мо» - кубчета за гадаене.

материалните дарове. Дори изпълнявайки неголеми задължения и имайки неголямо духовно положение, той не приел със собствени сили обетите на гелонг, както това е станало с нашия Учител [Буда], а ги е получил от настоятеля на манастира и от духовния наставник: това той е дължал на тяхната доброта.

Това, че вие сте се научили [на тибетска] писменост, се дължи на добротата на наставника, който ви е научил да четете. Ако не сте получили посвещение, *ванга*, довеждащо [потока на съзнанието] до съзряване, и необходимите предавания, нямахте да имате дори правото да четете свещените текстове. А вие влязохте през вратата на Тайната Мантра, която се среща дори още по-рядко, отколкото идва Буда. Ваджра Учителят посява в потока на вашето съзнание семе, което в рамките на шестнадесет прераждания ще достигне до съзряване, ако вие не нарушите своите тантрически задължения [dam tshig]. Това е също неговата доброта.

Необходимо е да си спомним всеки вид на проявената от Гуру доброта, отброявайки с четките: „Гуру ми дари това и това, и това ...”. Но това все още не е всичко. Вие сте придобили човешко тяло и благодарение на тази телесна опора в този живот у вас [може би], са се появили щастие, благополучие, богатство и т.н. Всичко това са плодовете от това, че в миналия си живот вие сте спазвали законите на нравствеността и сте правили дарения. Тъй като за това вие сте били вдъхновени от вашия Учител, това също е по същността си неговата доброта. Всичко, което имате като щастие и благополучие – това е добротата на Гуру.

Въпреки това вие можете да възразите: „Това не е добротата на един и същи Гуру. Навярно, множество Гуру, проявили се като различни реални личности, в различните прераждания са внесли своя дял доброта”. Ако мислите така, то [знайте], че основа на еманацията на всички тези Гуру е съзнанието на всички Буди, мъдростта на недвойствеността на Блаженството и Пустотата [bde stong gnyis su med pa'i ye she], която има един и същи вкус с Дхармадхату [chos kyī dbyings su ro gcig yin]. Всички те са в същността си един и същият Победител Ваджрадхара, проявяващ се като „спектакъл” на различни телесни въплъщения. Например, тук, в Тибет, е имало същество, от което е произлязъл нашият народ,⁸⁹ имало е бащи на нацията, учредили законодателството,

---

⁸⁹ Согласно тибетския генеалогически мит, тибетският народ произлиза от союза на една великанка-човекоядка с мъжкар от голямата бяла маймуна. Този предтеча, бялата маймуна, бил в действителност еманация на Авалокитешварья и провеждал в течение на много години в пещера активни медитативни практики, по време на които великанката отвън се оплаквала и нареждала жално, защото копнеела да се съедини с него. Накрая, той се съгласил и от техния съюз произлезли тибетците. От праотеца си, според преданието, те получили своята добросърдечност, а от прамайка си – недоверчивостта, едрото тяло, скъперническата и сладострастна натура

преводачи на Дхарма, крале и министри, разпространили Учението и станали негови пазители, лоцави и учени, линията на реинкарнациите на Негово Светейшество Далай-лама и т.н. Всички те са били игра на различните форми на Висшия Аря – [Държащият Лотос].⁹⁰

Така и всички наши Гуру са една същност.⁹¹ Чже Ринпоче е казвал също:

Общоизвестното учение, наричано „Гуру-йога“, необходимо е да разберете съответно на обясненията, по-рано дадени.

Но само с една серия от практика по медитация, не ще достигнете тук нищо.

С други думи, вие трябва, след като породите осъзнаване на Гуру като същностна форма [rang gzugs] на всички Буди и всички Буди като игра на формите на проява на Гуру [sangs rgyas thams cad bla ma'i rnam rol du shes pa], да пристъпите към практиката „Лама Чопа“ („Гуру-пуджа“) и към други практики. Ако, без да разберете това, просто декламирайте думите на тези текстове, това няма да донесе никакви резултати. Ако вие можете да разберете, че съзнанието на всички Буди, представляващо Блаженството и Пустотата, има „един и същи вкус“ със същността на Дхармакая,⁹² и че от Дхармакая се проявява Гуру, тогава вие ще разберете и следното. А именно, че всички семейства на Будите (сто семейства [rigs brgya], пет семейства [rigs lnga], три семейства [rigs gsum], едно семейство [rigs gcig]) представляват само различни маски⁹³ на Гуру. В противен случай, ако не разберете това, съществува следната голяма опасност: вие, макар и да показвате, че много почитате знаменития, високопоставен Лама, който дава учение, седейки на трона на Дхарма, в същото време няма да оказвате уважение на простия монах, преподаващ азбуката в манастира.

Ако разберете смисъла на изложеното по-горе наставление, тогава, като тренирате чисто виждане на един Гуру, вие с това тренирате чисто виждане на всички Гуру.⁹⁴ Като радвате един Гуру, вие също така радвате всички Гуру. Същото важи и за недоволството на Гуру от вас: да предизвикате недоволството на

⁹⁰ „Phags mchog phyag na padmo” – «Висш Аря», [с лотос в ръката]. Това е епитет на Авалокитешвара.

⁹¹ Rang gi bla ma thams cad ngo bo gcig yin – «всички наши Гуру – това е една същност».

⁹² Chos sku'i ngo bor ro gcig pa може да се преведе и така: «един и същи вкус с природата на Дхармакая».

⁹³ Rnam rol – в дадения контекст има смисъла на «вид игра», «своего рода спектакъл», «маскировка» и

т.н.

⁹⁴ Dag snang – «чисто виждане», «чиста проява», «чисто възприемане».

един Гуру би означавало да предизвикате недоволството на всички Гуру. Вникнете в това и смятайте всички свои Гуру за добри в еднаква степен, без да правите разлика между тях и без да проявявате едностранчивост и пристрастия.

И така, казано е: трябва да изпълнявате медитативните упражнения, като ги съпровождате с рецитирането на строфи за помненето за добротата на Гуру и като размишлявате за това, колко голяма е добротата на Гуру. Затова произнасяте стиха на Кумара Манибхадра, който той е чел в същото време, когато на етапа [на практиката за преданост към Благия Приятел] е размишлявал за добротата на Гуру:⁹⁵

„Това са моите Благии Приятели, говорещи за Дхарма,

Те тук са дошли, за едно мислейки само:

да обяснят всичките достойнства на Дхарма

и да кажат, че практиката на Бодхисатвите –

това е цялостният Път.⁹⁶

Те в [моето съзнание] пораждат този [Път],

затова са като майка Те за мен,

Те кърмят ме с млякото на достойнствата, подобно на кърмачка,

като се упражняват във всичките съставни на Просветлението,

тези Благии Приятели противоположност са

на всяко зло.⁹⁷

Те са подобни на лечител, спасяващ ни от старост и от смърт,

Те са като владиката на боговете Индра, изливащ дъжд от амрита,

Те разпространяват бялата Дхарма сякаш изгрива пълна луна,

Те, като ярко слънце, осветяват пътя към Покоя.

Те са като планина за враговете и приятелите,

умът им пребивава в равновесие, като [спокоен] океан.⁹⁸

Те подобни са на спасители надеждни и на брод.

Поради такива мисли аз тук дойдох.

⁹⁵ Тази строфа се споменава в раздела за добротата на Гуру в ‘Сутрата, установяваща дърветата, извършващи прострация’, или в ‘Сутрата на размяталите се пръчки’, както тя е наречена във варианта на К.В.

⁹⁶ В изречението byang chub sems dpa’i spyod lam yongs ston pa yin изразът yong ston pa може да означава също «Учителят на цялостния Път», «окончателният Учител», «съвършеното учение», «пълното обяснение.» Имайки предвид тези варианти, може да бъде даден и такъв превод на посочената фраза: «...Пътят на практиката на Бодхисатвите – това е цялостното учение». Във варианта на К.В. посоченият ред е преведен така: «...да ми обясни, каква е задачата на Бодхисатвите» (S. 344).

⁹⁷ Gnod pa gnam par bzlog може да се преведе и така: «...те са противоотрова срещу всяко зло». Във варианта на К.В.: «...ще приключат с моите вредни качества» (S. 344).

⁹⁸ Rgya mtsho bzhin du mi ‘khrugs sems dang ldan може да се преведе и така: «Умът им е невъзмутим и спокоен, като океан [по време на буря]».

Бодхисатвите, пораждащи в мен Бодхичита,
деца на Буда са, творящи Просветление,
Те са моите Благии Приятели, възпявам хвалебствено Буда!⁹⁹
Поради такива блага мисли аз тук дойдох.

Те на герои са подобни, защото [ме] спасяват от света,¹⁰⁰
Те мои кормчии [ded dpon] са, защитници и покровители.
Те са за мен очите на Блаженството и Пустотата”.

Практикувай почитание към Гуру, като мислиш по подобен начин за Благия Приятел.

В „Есенцията на нектара” се казва следното:

Аз, напуснал „огнената яма” на мирянина и станал монах,
в уединение живея, като се занимавам на мъдреците със
делата,
а също вкусвам нектара най-добър на свещената Дхарма.
Това е добротата на почитаемите Гуру.

Аз срещнах се с учението на Лама Цонкапа,¹⁰¹ което е трудно да намериш
дори ако го търсиш в течение на хиляда калпи,
и също вярата придобих в обяснения от него метод.
Това е добротата на светите Йонгдзини.¹⁰²

Защото тези мои Приятели Благии –
са защитници, спасяващи от участта на световите низши,
кормчии са, които знаят посоката спасителна в океана на
самсара,
водачи са, които водят към световите висши и
Освобождението.

---

⁹⁹ Тази фраза ‘di dag bdag bshes sangs rgyas bsngags pa zhes може да се преведе и така: «Аз ги познавам добре, хвала на Будите!». Във варианта на К.В.: «Те водят ме, Будите пеят своите хвалебствени песни» (S. 344).

¹⁰⁰ Изразът ‘jig rten skyob pas dpa’ bo lta bu ste може да бъде от граматическа гледна точка преведен и като «Спасяващи света, [те] са подобни на герои», и като «Тъй като [те] света спасяват, са подобни на герои». Във варианта на К.В.: «Те като герои са, защото ме спасяват от света» (S. 344).

¹⁰¹ ‘Jam mgon bla ma – «Учителят Манджушри», епитет на Чже Цонкапа, а също така уважително название за Учител, прието в някои местности на Тибет.

¹⁰² Yongs ‘dzin – това е титла за Гуру на висшите Лами, в дадения случай този термин се използва, очевидно, в смисъла на «почитаемия Гуру».

Те лекари са, изцеляващи от болестта хронична на клешите,
потоци от вода са, гасяща огъня огромен на страданията,
светилници са, които осветяват Пътя към Освобождението.

Те освободители са на пленниците от затвора на самсара,
Облаци са, от които меко струи дъждът на свещената Дхарма,
приятели любима са, помагачи да се прогони злото,
баща и майка са, пазещи ме винаги със любовта си...

Повтаряйте дадените по-горе думи, сякаш те излизат от вас
самите и помнете добротата на Гуру.

Методът на поверяването на себе си на Гуру чрез действия
[sbyor bas bstan tshul], обяснен на основата на „Джампел шел лунг”,
не трябва да се смесва със съдържанието на трите последни
подготвителни ритуали.

*След това Кябдже Пабонгка Ринпоче повтори още веднъж
всички медитативни теми, като преди всяка тема възнасяше
молитви и извършваше очистване чрез визуализация на спускащ
се отгоре нектар.*

ДЕВЕТИ ДЕН